

Uitnodiging

Werkatelier II

Datum: 28 maart

Tijd: 10.00 - 16.00 uur

**Locatie: De Kampanje,
Willemsoord 63, Den Helder**

Geef op 28 maart mee vorm aan de Gebiedsagenda Wadden 2050

In 2017 zijn Rijk en regio met elkaar aan de slag gegaan om de lange termijn ambities van het Waddengebied te formuleren als het gaat om natuur, havens, economie, duurzame energie, visserij, werkgelegenheid, bereikbaarheid en meer. Met als doel deze te vertalen naar gedragen beleidsvoornemens en maatregelen.

De ambities en opgaven voor de Waddenkust, de Eilanden, de Waddenzee, het Eems-estuarium en Wadden-brede vraagstukken zijn in november 2017 tijdens Werkatelier I door beleidsmedewerkers van overheden en belangenorganisaties (letterlijk) in kaart gebracht. Wij hebben die input uitgewerkt naar een eerste concept voor de Gebiedsagenda. Die willen we op 28 maart graag met u delen.

Maar we pakken ook weer door! In Werkatelier II scherpen we het concept verder aan om zo weer een volgende slag te maken voor de uiteindelijke Gebiedsagenda Wadden 2050. In het programma leest u meer over de thema's waaraan we in de middag gaan werken.

Bent u erbij? Meld u aan via <http://www.gebiedsagendawadden2050.nl/> voor het Werkatelier. Dan zien we elkaar op 28 maart in Den Helder!

Met uitnodigende groet,

Projectteam Gebiedsagenda Wadden 2050

Ochtendprogramma

09.30: Inloop

10.00: Aanvang programma en welkom door dagvoorzitter Kees van Es

10.05 – 10.45: Gebiedsambities deel 1

[Duurzaam dynamisch en gezond, door Aletta Kalma](#)

Uitdagingen op economisch, ecologisch, maatschappelijk, cultureel en milieu gebied vertaald naar een gezamenlijke ambitie voor de eilanden. Hoe ziet die eruit?

[3 provincies, 1 waddenkust, door Max van Gils](#)

Hoe we vanuit de lokale opgaven per provincie toewerken naar een integrale visie voor de Waddenkust. Wat denkt u; zijn we er nu?

10.45 – 11.05: [Gebiedsagenda Wadden 2050 – hoe staat het ermee?](#)

Nathalie de Koning, projectleider Gebiedsagenda Wadden 2050, neemt u mee in het proces: wat is er gedaan, waar staan we nu en wat gaat er gebeuren?

11.05 – 11.25: Pauze

11.25 – 12.10: Gebiedsambities deel 2

[Van woorden naar daden..., door Barbara Holierhoek](#)

We zijn eensgezind over de doelstellingen voor de Waddenzee, maar wat is er voor nodig om die ambities in de praktijk te realiseren?

[Leren in proces, uit de praktijk, door Bart van der Kolk](#)

Hoe het programma Eems-Dollard 2050 en de Gebiedsagenda Wadden 2050 elkaar kunnen helpen en versterken bij het realiseren van de ambitie.

12.10 – 13.15: Lunch

Tijdens de lunch is er gelegenheid om met projectteamleden door te praten over de ambities en opgaven voor de vier deelgebieden.

Middagprogramma

In de middag maken we in twee rondes van steeds een uur een verdiepingsslag op 7 thema's.

13.15: Start ronde 1

14.15: Wissel

14.30: Start ronde 2

15.30: Borrel met highlights van de dag

Werksessies en thema's

- **Natuur van wereldklasse**

We zijn het eens over het streefbeeld: een gezond en sterk Waddeneecosysteem. Maar nu het moeilijkste: Hoe komen we daar? Blijven we werken vanuit een sectorale blik of is het mogelijk een meer integrale benadering te volgen? Kortom, praat mee over de te kiezen route naar een gezond en sterk Waddeneecosysteem

Door Barbara Holierhoek en Herman Verheij

- **Landschap en cultuurhistorie**

Het Waddengebied heeft unieke landschappelijke en cultuurhistorische waarde. Welke waarden daarvan moeten absoluut behouden blijven voor de toekomst en hoe vullen we de voorwaarden voor dat behoud in? Op welke manier kunnen de kwaliteiten van het landschap, de cultuurhistorie en de identiteiten in het Waddengebied gebruikt worden voor de ontwikkeling van het gebied? Bij de uitdagingen van de toekomst kunnen oude methoden en kennis inspireren bij oplossingsrichtingen die passen bij het gebied, en heden en verleden verbinden.

Door Jorn Jongma en Gerda de Bruijn

- **De Wadden veilig en klimaat bestendig**

Het Deltaprogramma zet op verschillende manieren in op veiligheid tegen het water. Door aanpassing van dijken langs de Waddenzeekust, bescherming van de Noordzeekust van de eilanden door zandsuppleties, en door een meerlaagse veiligheidsstrategie voor de eilanden. Daarnaast zijn er landelijk afspraken gemaakt over de ruimtelijke adaptatie (hittestress, droogte en wateroverlast) en de beschikbaarheid van zoetwater. Hoe kunnen we de opgave van het deltaprogramma combineren met de andere opgaven in het waddengebied? Wat moet daarvoor gebeuren en welke stappen zijn nodig? Wie heeft de regie? Is een kansenkaart een goed hulpmiddel?

Door Lilianne van Sprundel en Ruud de Jong

Energietransitie

De ambities voor energietransitie langs de Waddenkust en op de Waddeneilanden liggen hoog: in 2020 willen de eilanden zelfvoorzienend zijn en in 2050 wil de kust zelfs een energieleverende rol vervullen. Daarnaast ligt er voor de havens een grote kans om een rol te pakken in de (inter)nationale (offshore) energie-transitie-opgave. Hoe is de (nationale) energietransitieopgave te verenigen met de doelstellingen voor de Waddenzee op het gebied van natuur en landschap?

Door Max van Gils en Bert Doze

- **Een leefbaar Waddengebied**

De eilanden en de kust maken deel uit van hetzelfde gebied, maar kennen uiteenlopende vormen van leefbaarheidsproblematiek. De vaste wal kampt met krimp, ontgroening en vergrijzing, leegstand en verpaupering. De eilanden juist met hoge woningprijzen, eenzijdige werkgelegenheid en personeelstekort. (hoe)Kan de aanwezigheid van een werelderfgoed een positieve bijdrage leveren aan de leefbaarheidsproblematiek?

Door Aletta Kalma en Paul Mijland

- **De Wadden duurzaam bereikbaar**

Als het gaat om duurzame bereikbaarheid van het Waddengebied gaat het om veel meer dan alleen varen; dan komt de hele vervoers- en logistieke keten in beeld. En hebben we te maken met wensen, behoeften of noodzakelijke maatregelen als het gaat om woon-werkverkeer, goederen- en medisch transport, recreatief/toeristisch verkeer en meer. Hoe grijpt dat in elkaar, hoe borgen we duurzaamheid in de praktijk en is het huidige systeem überhaupt wel geschikt voor een groene toekomst?

Door Rick Timmerman en Bram Streefland

- **Naar een duurzame Waddeneconomie**

De economie en werkgelegenheid van het Waddengebied steunen op een aantal pijlers. Toerisme is de grootse bron van inkomsten op de eilanden, terwijl havens en landbouw langs de kust de grootste motoren zijn. Hoe kunnen deze sectoren zich verder ontwikkelen tot duurzame robuuste economische clusters met respect voor natuur en landschap? Zijn er mogelijkheden om de relatie tussen het Werelderfgoed en deze sectoren te versterken en wat is daarvoor nodig? Zijn er kansen voor andere sectoren?

door Arjen Bosch en Bart van der Kolk